BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm004673

Dane szczegółowe

Właściciel:	**Krzysiek61**
Kraj:	**Polska**
Okres historyczny:	**Królestwo Polskie (Polska)**
Znaleziono:	**b.d.**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**brak**
Sygnowanie:	**1824 rok**
Wytwórca:	**1824 R, 1825/6 R, 1826 R oraz 1826/7 R (Polska)**
Średnica:	**brak danych**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●---**
Profil:	**(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- armata
- granat

Przeznaczenie

- wojskowy

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-27 14:41**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2025.06.16

Opis guzika btrm004673

Polski guzik wojskowy - Królestwo Polskie, Kompania lekkiej artylerii pieszej
© buttonarium.eu

Awers przedstawia dwie skrzyżowane lufy armatnie oraz powyżej gorejący granat, całość umieszczono na gładkim tle, na obrzeżu guzika brak wypukłego rantu.

Ciekawostka
Na pierwszy rzut oka, polskie i rosyjskie guziki tego typu, z okresu Królestwa Polskiego, są bardzo do siebie podobne. Jednak po bliższym przyjrzeniu się zauważamy różny kształt luf armatnich. Duża różnorodność rysunków luf armatnich nie pozwala, niestety, na wyciągnięcie jakikolwiek wniosków i wiarygodną i jednoznaczną klasyfikację. Na szczęście polskie i rosyjskie guziki różnią się rysunkiem płomienia gorejącego granatu, na rosyjskich guzikach płomień jest zwart (jak płomień świecy), a na polskich jest rozłożysty, najczęściej trzyczęściowy. Zdarzają się bardzo nieliczne wyjątki, ale są na tyle rzadkie, że przy identyfikacji guzików można posłużyć się kryterium płomienia.

Rewers sygnowany: R. 1824 ✿ KOMP: 3 LEK : W ARTYL : PIE:

Uwaga
Informacji na temat dodatkowej litery M lub W w sygnaturze szukaj poniżej w sekcji ***Wytwórca***.

Przeznaczenie i datowanie
Guzik należał do żołnierza (oficera) 3 Kompanii lekkiej artylerii pieszej, która została utworzona w 1815 roku i stacjonowała w Kocku. Dowódcami Kompanii byli: Karol Weisflog, por. Stanisław Adamski - 20 stycznia 1831, Krzysztof Koryzna - 6 lutego 1831, kpt. I kl. Dyonizy Masłowski - 7 marca 1831 (mjr 30 czerwca 1831), kpt. II kl. Stanisław Bagieński - dow. tymcz. 1 czerwca 1831 (kpt. I kl. 25 sierpnia 1831, ppłk 24 września 1831). Bitwy i potyczki: Zakrzew (13 lutego), Dobre (17 lutego), Janówek (18 lutego), Grochów (19 i 25 lutego), Nur (22 maja), Nadbory (25 maja), Ostrołęka (26 maja), Warszawa (6 i 7 września). Kompania otrzymała: 7 krzyży złotych i 15 srebrnych. Kompania wchodziła w skład 1 Brygady Artylerii Pieszej, a Brygada, wraz z 2 Brygadą Artylerii Pieszej oraz Brygadą Artylerii Lekkokonnej, wchodziły w skład Korpusu Artylerii.

Źródła

Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska
Podobne guziki na stronie Исторические пуговицы
Boczkowski W., Jaroszyński-Wolfram M., Gładki K. - GUZIKI Przewodnik dla kolekcjonerów, Warszawa 1999
Gazeta Wyborcza - Jan Jerzy Lepige, Wspomnienie (1788-1849)
Gembarzewski Br. - Rodowody pułków polskich i oddziałów równorzędnych od 1717 do 1831, Warszawa 1925
Gembarzewski Br. - Wojsko polskie : Królestwo Polskie : 1815-1830, Warszawa 1903
Krupop D. - *GUZIKI MUNDUROWE 1792-1945 tom 1*, Łódź 2011
Kurjer Warszawski 1849, nr 247 - strona 1, w połowie lewej szpalty
Rocznik woyskowy Królestwa Polskiego na lata 1817-1827 oraz 1829-1930
Wikipedia.pl - 1 Brygada Artylerii Pieszej
Wikipedia.pl - Jednostki artylerii Wojska Polskiego
Wikipedia.pl - Korpus Artylerii (Królestwo Kongresowe)
Wikipedia.pl - Mundur Wojska Polskiego Królestwa Kongresowego
Wikipedia.pl - Polskie guziki wojskowe Królestwa Kongresowego
Wikipedia.pl - Wojsko Polskie Królestwa Kongresowego
www.ojczyzna-suwalszczyzna.pl - Guziki wojskowe z okresu Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego

Wytwórca: 1824 R, 1825/6 R, 1826 R oraz 1826/7 R (Polska)

1824 R, 1825/6 R, 1826 R oraz **1826/7 R** (plus skrócona nazwa pododdziału) - nie są to sygnatury jednego wytwórcy, raczej kilku lub nawet kilkunastu wytwórców, którzy z jakiegoś powodu zaczęli na rewersie umieszczać podobne sygnowanie. O tym, że nie są to guziki jednego wytwórcy świadczą m.in.:

- duża różnorodność krojów pisma użytego do ich sygnowania,
- duża różnorodność pisowni i ich skrótów, niekiedy tych samych nazw pododdziałów,
- wiele odmiennych rysunków armat, gorejących granatów oraz płomieni przy tych granatach.

Dowodem na to, że jednym z wytwórców, którzy stosowali tego typu sygnatury na swoich guzikach jest guzik btrm000032, na którym oprócz sygnatury "R 1824 / K. 4. L. A. P." (Kompania 4 Lekkiej Artylerii Pieszej) występuje też nazwisko "**MÜNCHHEIMER**". Kolejne dwa guziki (btrm003814, btrm004673) oprócz sygnatury "R 1824 / KOMP. 3 LEK. ARTYL. PIE:" (Kompania 3 Lekkiej Artylerii Pieszej) posiadają dodatkowo inicjał "**M**" i wygląda to tak "R 1824 / KOMP. 3 LEK. **M** ARTYL. PIE:" - litera ta może być skrótem właśnie od nazwiska **MÜNCHHEIMER**. Niestety może to równie dobrze być litera "**W**", czyli "**WARSZAWA**" i za tym że jest to raczej litera "W", a nie "M" przemawia grubość poszczególnych kresek składających się na tą literę.

Ciekawostka
Określenia: *lekka* odnoszące do pododdziału (półbateria, bateria, półkompania, kompania), *lekka* odnoszące się do rodzaju broni (artyleria) oraz *lekkokonna, lekko-konna* oznaczają dokładnie to samo, czyli **pododdział artylerii konnej o lekkim uzbrojeniu**. Podobnie jest w przypadku artylerii pieszej. W różnych źródłach wymienione określenia występują wymiennie, ale zawsze przymiotnik ***lekka*** należy odnosić do słowa ***artyleria***.

Analizując guziki przedstawione w Buttonarium, można wymienić kilka cech wspólnych dla wszystkich tych sygnatur. Najczęściej w sygnaturze podana została nazwa formacji dla której dany guzik był przeznaczony (wyprodukowany) - jest to ewenement, gdyż w żadnym innym przypadku (w żadnym innym kraju i w żadnym innym okresie historycznym) nie spotyka się na rewersie informacji na temat przeznaczenia danego typu guzika. Z powodu małej ilości miejsca, nazwy formacji zostały podane w postaci skrótów lub wręcz w postaci pierwszych liter nazw pododdziałów. Były to najczęściej pododdziały (półbateria, bateria, półkompania, kompania) Rzemieślnicze (artylerii), Rakietników (konnych, pieszych) lub Artylerii (pozycyjnej, pieszej, konnej). Jak dotąd nie jest znana przyczyna dla której nazwy te zostały umieszczone w sygnowaniu guzików, nie ma to żadnego odzwierciedlenia w dostępnych regulaminach, opracowaniach oraz doniesieniach, czy chociażby ogłoszeniach prasowych.

Drugą wspólną cechą tego typu sygnatur jest podanie roku lub przełomu lat obowiązywania(?), i tak, mamy do czynienia z następującymi wariantami: 1824 (zdecydowana większość), 1825/6, 1826, 1826/7, tylko w kilku przypadkach nie podano roku.

Kolejną cechą wspólną tych sygnatur jest fakt, że skróty nazw formacji wojskowych zostały umieszczone pomiędzy dwoma wypukłymi okręgami, tylko w dwóch przypadkach na ponad pięćdziesiąt guzików znajdujących się w Buttonarium, brak jest tych okręgów.

Ponadto, prawie wszystkie guziki z tego typu sygnaturami, to guziki z armaturą, czyli z dwoma skrzyżowanymi lufami armatnimi oraz z gorejącym granatem powyżej, na awersie. Jak dotąd w Buttonarium występuje tylko pięć wyjątków:

- guzik z samym gorejącym granatem - patrz btrm000800
- guzik o całkowicie gładkim awersie - patrz btrm004669
- guzik z wizerunkiem Syrenki warszawskiej - patrz btrm005281
- guzik o całkowicie gładkim awersie - patrz btrm005779
- guzik pocztowy obowiązujący w latach 1831-1857 - patrz btrm007035

Uwaga
Guzik btrm000800 o sygnaturze: **I. B. S. E. 1824 R.** może być jedynym, który nie pasuje do opisywanych tutaj guzików.

W Buttonarium, jak dotychczas, występują guziki następujących pododdziałów:

- Bateria lekkiej artylerii konnej
- Bateria pozycyjna artylerii konnej Gwardii
- Bateria pozycyjna artylerii pieszej (? Kompania pozycyjna lekkiej artylerii pieszej) *)
- Kompania lekkiej artylerii pieszej
- Kompania pozycyjna lekkiej artylerii pieszej
- Kompania rzemieślnicza artylerii
- Półbateria rakietników konnych
- Półkompania rakietników pieszych

*) Sygnowanie guzików wskazuje, że guziki należały do żołnierza (oficera) 2 Baterii pozycyjnej artylerii pieszej, ale mamy tutaj zapewne do czynienia z jakąś pomyłką, gdyż w latach 1815-1831 baterie występowały w artylerii konnej, a w artylerii pieszej występowały kompanie. Zapewne chodzi tutaj o 2 Kompanię pozycyjną lekkiej artylerii pieszej, która została utworzona w 1815 roku.

Źródła

WikiŹródła.pl - Encyklopedia staropolska/Rakietnicy

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-28 12:05**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2025.06.16